

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — "h
četrt " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "

V upravnishvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — "h
četrt " 5 " 50 "
mesec " 1 " 70 "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narečnino in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2. I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 23.

V Ljubljani, v ponedeljek 29. januarja 1900.

Letnik XXVIII.

Zborovanje „Katoliškega po- litičnega društva“.

Govor drž. poslanca dr. Jan. Ev. Krek-a.

Naloga mi je, govoriti danes o katol. polit. društvu in njega vplivu na socialno organizacijo med nami. Ker je čas že nekoliko pozen, hočem navesti samo glavne misli.

Prav je, če se oziramo v zgodovino, kar smo je doživeli sami, pa bodi tudi samo za kratko dobo 10 let. Uže moj predgovornik navel je v tem oziru nekaj lepih misli. Temu hočem pristaviti še nekaj.

Ljudje, kateri tako mnogokrat in tako veliko govore o zgodovini, mislijo le malo, ali nič na zgodovino, katero smo doživeli sami; to zgodovino navadno najmanj premišljamo. Ako premišljujemo zgodovino, katero smo doživeli sami, z ozirom na socialno vprašanje, naučili se bomo mnogo česa.

Ali smemo govoriti o socialnem vprašanju v zvezi s katol. polit. društvom? Da! Katol. polit. društvo zanetilo je namreč oni ogenj, ob katerem so se užigale socialne ideje. Katol. polit. društvo zanetilo je ta ogenj s tem, da je politično budilo javno življenje; — shodi, katoliško časopisje in prvi slovenski katoliški shod, vse to temelji na istej ideji, katero zastopa katol. polit. društvo.

Katol. polit. društvo, kojega temelj je krščanstvo, se je po shodih, v časopisju, na prvem slovenskem katoliškem shodu in po shodih, ki so temu sledili, lahko glede socialne ideje oziralo nazaj v preteklost krščanstva, in je tako našlo, da je njegova ideja asociacije in vse, kar je z le-to v zvezi, le mogoča na podlagi krščanske ideje in le v zvezi s to, ter da je ideja asociacije v jedru krščanska in katoliška.

Katoliško polit. društvo — je pri razširjanju teh socialnih idej zajemalo iz — neizcrpljivega vira katoličanstva. — Ideja, da naj se desorganizovane mase zopet organizujejo, da naj iz družabnih atomov postanejo zopet organične celote, ta ideja, katero je širilo in zastopalo društvo, ima namreč svoj najsijajnejši vzgled v občeodvajanju vrednem organizmu katoliške cerkve. Ta organizem se ni upognil liberalizmu, ki ga

je zaman skušal streti. Kat. polit. društvu, ker je katoliško, bilo je samo treba zaje-mati iz tega izpoznanja, samo to širiti med družbo.

Katoliško polit. društvo pa je bilo tudi edino sposobno, položiti temelj, na katerega se je zamogla postaviti trdna socialna organizacija. Samo njegova načela so v stanu, vzbuditi ljudsko gibanje, ljudsko politiko in ljudsko stranko. Vsaka druga stranka in vsako drugo gibanje in vsaka druga politika, ki ne temelji v krščanstvu, ni ljudska, marveč strankarska. Ako govorimo o nerazdeljivem narodu, zamo-remo to samo, ako ne abstrahujemo od katoličanstva, [marveč ako se oziramo na njegovo katoličanstvo, kot na njegovo prvo lastnost. Ako abstrahujemo od katoličanstva, potem nismo v stanu govoriti o nerazdeljivem slovenskem narodu, potem je ta izraz v naših ustih samo gola fraza! (Odobranje in ploskanje.)

Katol. polit. društvo, ker je bilo tudi glede svojega socialnega programa ljudsko in katoliško, hotelo je vse dobro ljudstvu ohraniti, slabo odstraniti, hotelo je iz javnega življenja odstraniti slabo, a mu ohraniti dobro. Iz duše našega ljudstva se je hotelo društvo učiti. Zdi se mi, da se vse premalo sploh jemlje ozir na ljudsko dušo, da se ta celo takrat prezira, kedar se delajo programi za ljudstvo. In vender le takrat, kedar se poseže v srca, v duše naših mater in očetov, mladeničev in deklic, sploh ljudstva, kadar se porabi to, kar se je tu našlo dobrega, le takrat in šele takrat je mogoče govoriti o zdravih ljudskih programih, kateri so v resnici ljudski. Vsak drug program, ki ni zajet ljudstvu iz duše, ljudstvu iz srca, vsak je napačen, in kedor ga je skoval, je abstrakten teoretik, ali ljudstvu škodljiv, ali pa zanje brez pomena.

Katoliško politično društvo neslo je idejo asociacije, ki jo je zajelo iz zgodovine krščanstva, med ljudstvo in s tem pričelo gibanje, ki je potrebno posamezniku, pa tudi vsem skupinam, pravo prijateljstvo namreč, soglasje zaradi interesov srca in duha. To pravo prijateljstvo širi se, kamorkoli seza naša organizacija. Ljudje, kateri se preje še poznali niso, so sedaj postali v na-

šej organizaciji pravi prijatelji, povsodi v našej organizaciji vlada bratstvo.

Tri dobe, zdi se mi, da lahko razločujemo v tem razvoju:

Prva je ona, ko so nas nasprotniki prezirali. Liberalci so mislili, da nas uničijo molče. Vsak, kdor je svoj častiti nos utaknil bil kdaj v kako narodnogospodarsko knjigo, smejal se je našej organizaciji, toda to so delali le, kedar so bili med sabo. V javnosti pa so molčali. (Res je! Smeh.)

Druga doba je ona, ko so se začeli liberalci nas bati! Čudno! Pripomniti moram, da katoliško politično društvo ni delalo politike s social. delovanjem. Toda nasprotniki so se bali, in sicer močno bali! (Pritrjevanje.) To se je kazalo povsodi. Niso mogli tega prikriti, bilo je zelo smešno! Dajali so si korajžo: saj mora to vse propasti, ti ljudje tega ne razumejo! Tako so si delali pogum. Pa ni pomagalo!

Sedaj so stekli, in tako živimo sedaj v tretji dobi, v dobi steklih liberalcev. (Burna veselost in ploskanje.) To dobo poznamo vsi, torej ne govorim dalje o njej.

Edini sovražnik, katerega se nam je res bati, je brezbriznost ljudstva, te pa pri nas ni, torej se nam steklih liberalcev ni bati, bati se je le za zdravje teh mož. (Veselost.)

K sklepu le še nekaj besed onim, ki so sodelovali pri tem delu. Sodelovali so vsi sloji naroda. Najpreje govorim o svojih delavskih prijateljih. Delavci so te ideje prvi si osvojili in jih požrtvovalno zastopali. Zahvaljujem jih na tem. Potem se obračam do svojih duhovskih stanovskih tovarišev, ki se trudijo na socialnem polju z izgubo časa in denarja, da naposled dobijo pri vladi črno piko, župnije pa ne. (Veselost.) O njih ne bom dalje govoril, želim jim samo, da postane trda koža, ki so si jo pridobili doslej, še trša. (Veselost.) Potem nekateri naših učiteljev. (Pritrjevanje. Klici: Živeli!) Tudi ti so veliko žrtvovali. Navdaja pa jih ista ideja, ki navdušuje tudi nas vse.

Nekaj smo dosegli, socialna demokracija leži na tleh. Gospodje, katerim bi moralo biti do tega, dinastične čute mej ljudstvom ohraniti, so naši nasprotniki. Steklih liberalcev ne računam mej nasprotnike, naš nasprotnik je birokracija.

Vsa strast, ki vlada sedaj proti nam, ponehala bo enkrat. Več se ne bode govorilo ob osehah, več o »Slov. Narodu« in njegovih člankih. Toda ideje, ki jih je vzbudilo katoliško gibanje na socialnem polju, te bodo govorile in pele bodo zahvalno pesem vsem onim, kateri so delali in se trudili na tem polju. (Burno odobranje in ploskanje.)

Dr. Tavčar v pasti.

Iz Celja, 27. jan.

Dogodki zadnjih dni so nas poučili prav žalostne resnice, da nam v gospodarskem boju z našimi nasprotniki ni pričakovati pomoči od »Narod.« stranke na Kranjskem. Dr. Mravlagov govor v Mariboru z njegovo izjavo o dr. Tavčarjevem naziranju glede našega itak z vsemi težkočami od strani Nemcev skoraj onemogočenega narodnega boja — je zadel vso slovensko javnost kakor strela iz jasnega. Vse je pričakovalo pozitivnega, jasnega odgovora od dr. Tavčarja. Po splošnem mnenju bi bilo edino opravičenje dr. Tavčarja, če bi nazval dr. Mravlaga — lažnjivca. Ker pa tega storil ni in ker se skuša zvijati na stranske poti in nedoločno in prikrito odgovarja, mu povemo staro prislovico: umivaš zamorca.

Dr. Tavčar je gotovo dr. Mravlagovo politično kot narodnogospodarsko naziranje skozi in skozi poznati moral, če ne od drugod, iz nekdanjih »Narodovih« poročil. Dr. Mravlag in njegov kompanjon dr. pl. Jabor-negg sta sedaj v Celju vodja pravih radikalnih odpadnikov, sta vzor dobro vspelih janičarjev in vodita tudi celjsko nemčursko narodnogospodarsko organizacijo. Dr. Mravlag je generalzagovornik (večinoma gratis) vseh hujskačev in napadalcev izza češkega obiska — in je v tem že davnaj dr. Ste-pišchnega v koš spravil. To je dr. Tavčarju bilo dobro znano.

Dr. Mravlag črti vse, kar je slovenskega — z izjemo groša — bodisi slovenski Kranjc ali Štajerc. On ni tak, da bi se brigal za kranjske trgovce, o katerih ve, da so z večine Slovenci. Dr. Tavčar pozna Nemce pre-dobro, da ne bi bil v tem pregledal dr. Mrav-laga srce in obisti. Da se tu ni šlo proti konsumnim društvom v obče, nego le proti onim na Štajerskem, to bi vedel vsak otrok,

LISTEK.

Slovenska opera.

Rikarda Wagnerja „Večni mornar“.

Zaklet radi nekdanjega izzivanja satanske moči pluje Holanec po ladiji od morja do morja in ne najde nikjer miru, še smrti ne more najti, naj si išče še toliko nevarne nevihte in peščine na oceanu, vse zaman, izmučen in vsega sveta sit pluje in plul bo večno, če ne najde odrešilnega miru po ženi, ki bi mu ostala zvesta. Po stari pravljici je Holanec dano le vsakih 7 let iskati odpočitja na kopnem in iskati tu ženske zvestobe. Na oder — in tako pričena opera — švigne ko strela Holančeva ladija s kot kri rudečimi jadri in s črnimi jambori, hrupno in hipoma se zasidrajoča. Potekla je zopet sedemletna doba in iskati bo Holanec v novi zveste ljubezni, ki je dosle ni še našel. Sestane se na kopnem z Dalandom, ki je bil s svojo ladjo po nevihti ravno tja za-

gastvu, ponudi tujcu svoje ostrešje, obljubi mu tudi svojo hči Sento za ženo.

In glej, Senta je ona ženska, ki je namenjena Holanecu, kajti Senta čuti za pravljiskega Holanca še predno mu je zrla prvič v obličje, v svojih vizijah ga vidi in občuduje, tajna vez vzbuja ji usmiljenje do nesrečnega Holanca. Ko pa pride Daland svoji hčeri Senti na dom tega že zdavnaj izsanjanega Holanca, vzplamti Senta do poslednjega v zvesti ljubezni in izkaže se zvesto do smrti, kajti že hoče Holanec obupan odpluti, sumneč, da ljubi Senta lovca Erika, ko se vrže Senta za odplavajočo Holančovo ladijo v morje.

V tem trenutku že se pogrezne Holančeva ladija v brezdno morja — Holanec je odrešen, našel je smrt, iz valov pa priplujeta on in Senta, združile ste se obe duši po smrti, storjeni v morja globinah. Globoko občuteno to holandsko narodno pravljico je obdelal Rikard Wagner krepko in življenjapolno v libretu, h kateremu je spisal tudi glasbo, razburkano ko morsko valovje.

Glasba i dejanje sta pretresljivega učinka, umotvor genialnega mislilca, velikana med novodobnimi opernimi skladatelji. Kedo bi danes ne vedel upoštevati slave, ki je združena z imenom Rikard Wagner, danes, ko je vesoljni svet že soglasnega prepričanja, da gre Wagnerju pomen merodajnega vsvaritelja načel, ki naj veljajo za moderno operno skladanje. Wagner pa ni samo ta načela postavil, on jih je tudi v svojih operah — in te so vse vzorne — uveljavil v vsem blišču, ki mu ga je omogočila preboga, neizcrpljiva mogočnost njegovega izredno plodovitega skladateljskega nadarjenja. Pri Wagnerju in na njegovih operah učimo se spoznavati, koliko in kaj premore ustroj velikega orkestra, Wagner je naravnost osupnil svojedobne glasbenike s svojo instrumentacijo, ki je bila za takratne, takih učinkov še nevjene čase naravnost orjaškega utisa. Pri vsem pa cvete in duhti izpod zmagovitega polnozvočja orkestra v Wagnerjevih operah prelepi, vonja polni kras melodike, glasi ga orkester, glasi se iz netia-

Wagner je le prebogati melodik, njemu ne zadošča melodija v petju, njemu ni orkester le spremljevalec petja, Wagnerjev orkester je samostojen činitelj, pevajoč v vseh svojih sestavkih v polnozvočnih melodijah. V »Večnem mornarju«, katerega se šteje med najlože umljive Wagnerjeve opere, zamore vsakdo najbolje spoznavati vrline in posebnosti Wagnerjevega skladanja. Vse polno krasnega najde v njem, najlepše pa v divnih biserih te opere kakor so v prvem dejanju pesem brodarja, Dalandova arija in spev Holanca. Zbor prelji v 2. dejanju je v svoji čudoviti nežnosti morda izmed najlepšega, kar se je v takem genru pisalo, s tem zborom združena Sentina balada o »Večnem mornarju« je pa najlepša točka vse opere. Kako divno je vsvarjena godba v prizoru, ko se vidita Senta in Holanec prvič, zroča zamaknjeno jeden v drugega.

In sledimo dalje v 3. akt, kjer nas spravi v najboljše razpoloženje poskočni zbor mornarjev, uvod k nastopnemu pre-

ker sicer bi se k shodu ne bili vabili samo nemški in nemško-misleči trgovci na Spodnjem Štajerju in se ne bi bil vršil shod v tako mali meri in tudi ne v Mariboru. Sploh pa shod tudi ni bil naperjen proti konsumnim društvom, ker se v zadnjem času ni nobeno važno ustanovilo, nego ost je bila namenjena v srce Merkurja. Že iz oseb, katere so bile v dotičnem pripravljalnem odboru, je vsakdo lahko sklepal, da jih najbolj boli ta trgovska obrtna zadruga, katero so Nemci ali iz neumnosti ali iz zlobnosti uvrstili med konsumna društva. Najbolj občutljivi so bili Nemci zaradi odseka »trgovina z železnino«, ki se je v področju Merkurja osnoval. Ta trgovina je protokoliрана firma, katera nima nikake sličnosti s konsumnimi društvi, kar vesta »Narod« in njega šefredakter dr. Tavčar že iz okrožnice, katero je Merkur uredništvu »Narodovemu« kot »Slovenčevemu« pred shodom v Mariboru doposlal v objavo.

Po vsem tem nam je popolnoma neumljivo, kako se zлага dotična dr. Tavčarjeva izjava z njegovo absolutno narodnostjo. — Sedaj še le popolnoma razumemo, zakaj so gospodje dr. Tavčarjevega kalibra tako mrzli, deloma tudi nasprotni »Naši straži«, katera ima gotovo prav čisti in neovrgljivi namen, podpirati in pospeševati narodnogospodarsko organizacijo v pokrajini. Kaj nam pomaga šola, če nas gospodarsko uničijo?!

Pričakovali smo po mariborskem shodu obsodbe, uničevalne obsodbe za dr. Tavčarja od strani štajerskih Slovencev in smo jo tudi ućakali, ne sicer prav jasno, a vendar odločno v »Domovini«. Da ne letijo polena in kamenja na glavo izdajice, se ima dr. Tavčar po našem mnenju zahvaliti le okolnosti, da najdemo med vodji štajerskih Slovencev preveč stanovskih tovarišev njegovih, ki se gotovo sramujejo take narodne izdajice, kateri so pa le toliko taktini, da z molkom prezirajo take izdajske izjave. Po našem mnenju je ta molk najhuja obsodba, ker izrazov za kaj tako nečuvnega najti je skoro nemogoče.

Sicer bo pa Merkur sam v najkrajšem času pokazal, da mu dr. Mravlag z dr. Tavčarjem vred ne moreta priti do živega.

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. januarja.

Čehi o spravnih konferencah. V soboto popol. se je sešel izvršilni odbor mladočeške stranke k seji, na katere dnevnem redu je bil razgovor o spravnih akciji. Pred pričetkom debate o tej zadevi sta poslanca dr. Engel in dr. Pacak obširno poročala o dogovoru z ministerskim predsednikom Kürberjem, potem pa o jezikovnem načrtu, ki ga namerava predložiti vlada zaupnikom pri spravnih konferencah. Nadalnja debata je trajala celih pet ur. Večina navzočnikov se je izjavila za udeležbo pri konferenci, a naglašalo se je že izpočetka, da morajo češki zaupniki delovati na skupno konferenco za Češko in Moravsko. Vkljub dolgotrajni seji pa razgovor še ni bil končan in se je na-

žijo končni akordi, spremljujoči apoteozo, v kateri se nam kaže v morju utonulega moža in ženo v ljubavnem objetju.

Uprizoritev »Večnega mornarja« je vspeh v vsakem oziru briljantno. Zavzeli so se vsi predstavljalci, svesti si, da gre za proizvajanje znamenitega dela, z občudovanja vredno vestnostjo za svoje naloge. Priznati moramo, da ima letos naše gledališče v vseh svojih opernih članih moči, s katerimi se smelo diči, pred vsem sta gospica Carneri (Senta) in g. Petkowski (Daland) pevca, kakoršnih iščemo sicer le na najznamenitejših odrih. G. Noll (Holandec) in g. Desari (Erik) sta kar najbolje uspela in tudi gosp. Lebeda (brodar) je razvil prav odlično svoj lepi glas. Oba zhora, možki in ženski, sta uzorno pela, orkester pa je nepričakovano lahkotno premagal vse težave, ki mu jih nudi Wagnerjevo delo. Gosp. kapelniku Benišku, kakor tudi intendanci, gre za naštudovanje in uprizoritev dela, ki je i sceniški prav vzadovoljiva, glasno priznanje. Njim vsem, ki so se potrudili pri izvršitvi opere, izrazi naj občinstvo z obiskom opere

daljeval včeraj popoldne. Izjavljalo se pa je in glasilo poslanca Pacaka naračnost potrjuje, da ne bo sporazumljenja in nikakega premirja brez popolne jezikovne ravnopravnosti. Čehi sicer žele sprave in rednega dela in ponujajo roko v spravo, a proti volji naroda njega zastopniki ne sklenejo nikakih dogovorov.

Stavka premogarjev na Češkem in Moravskem se vkljub posredovanju cellega vladnega aparata še prav nič ni približala svojemu koncu in včerajšnja »N. Fr. Presse«, ki se, kakor umevno, z velikim zanimanjem peča s to zadevo, že poroča, da so se razbila pravna pogajanja mej delavci in delojemalci, in z vsakim dnem se množi število štrajkujočih premogarjev. Delavci zahtevajo mej drugim posebno: minimalno plačo in pa osemurni delavnik. V nekaterih krajih, kjer se širi, vsaj tako se uradno trdi, v zadnjem času titus in škarlatica, je vlada prepovedala vsako zborovanje delavcev, kar bi seveda ne bilo ugodno za stavkarje. Vsled tega socijalni demokratični poslanci Berner, Cinger in Daszynski na svojo pest prirejajo tajna zborovanja in agitujejo mej delavstvom za nadaljno stavkovanje. Delavci kakor tudi delodajalci so mnenja, da bo stavka še dolgo trajala, ker so delavci še dobro preskrbljeni in bodo lahko vztrajali nekaj tednov.

Rusija ima besedo. Znana ruska mobilizacija »za poskušnjo« je na angleške vladne, ali prav za prav še le na kapitalistične kroge naredila res tak vtis, kakoršnega se je splošno pričakovalo. Da jim taka politika ni všeč, je umevno samo ob sebi, in britko se sedaj pritožujejo nad tako »predržnostjo« od ruske strani. Toda taka jeza prav malo moti voditelje ruske zunanje politike in petroburški »Herold« jim odgovarja mej drugim sledeče: Zunanje časopise se v poslednjem času mnogo peča z neznanim ruskim mestom Kušk. Nikakor sicer ni res, da bi bila Rusija v veliki skrbi za svojo zemljo ob imenovani afganiški meji, toda nihče ne more dati poročstva, da se še nadalje ohrani ravnotežje močij, na katero smo bili vajeni dalje časa in o katerem smo mislili, da ostane. Na to eventualnost se moramo mi, kakor sploh vsaka velesila resno pripraviti, in krivico bi nam delal, kdor bi nam štel v zlo, da se pripravljamo za vse slučaje na kosu zemlje mej Afganistanom in Perzijo. Ako je res kaka velesila, ki jej ne dopadajo ti koraki, nikomur v Rusiji ne bo prišlo na um, da bi precenjeval sredstva take velesile. — Resne in pomenljive so te besede in nihče jih ni preje tako dobro tolmačil, kakor londonski kapitalisti, ki imajo seveda pred očmi le svoje lastne interese. Resno toraj svetujejo Angliji, naj obrne vso svojo pozornost na ta del Azije in naj v to svrhu čim preje sklene mir z južno-afriškima republikama. Prišli so kajpada do prepričanja, da dokler se mora Anglija na južno-afriškem bojišču boriti, tako dolgo se ne more postaviti po robu ruskim poskusom. No, ruski politiki imajo tudi o tem svoje gotovo mnenje in tudi računajo na »moč« Anglije.

Dopisi.

Iz Tržiča dne 25. prosinca. Današnji dan je morda za Tržič zgodovinskega pomena, ker se je danes v marsikakem oziru bil boj, ki je velikega pomena za bodočnost našega trga. Vršile so se danes pri nas srenjske volitve. Znano je že čitateljem »Slovenca«, da ima v Tržiču vrhovno komando direktor Rieger od sv. Ane. On je pri nas oče vse germanizacije, on je tisto solnce, okoli katerega se sučejo naši veliki in mali ultranemški planeti. Od njega izhaja vse naidušenje naših Nemcev in nemskutarjev, k njemu hodijo v posvet, od njega prejemajo povelja. On zna vse tako obrniti, da naši Nemci hote ali ne hote plešejo tako, kakor jim gode on, in zraven še mislijo, da ravna jo popolnoma samostojno. Z eno besedo: on razume svojo ulogo. Ko bi njega ne bilo, bi tudi ne bilo boja, ki se sedaj bije v Tržiču. Tako pa imamo boj, gospodarski in narodni boj.

Pred nekaj leti je baron Born pokupil naše prelepe planine in tako prišel lep del slovenskega sveta v tuje roke. Sedaj dela to isto naša predilnica.

Kos za kosom kupuje, vodne sile pri-

hom gledajo Tržičani ta boj, ki ga bje veliki kapital z malimi obrtniki, boj, kojega žalostni konec vidi že vsakdo naprej. In zato je čisto naravno, da se je začel močen odpor proti predilnici. Ob enem s tem gospodarskim bojem pa morajo domačini bojovati tudi boj proti vedno krepkejši germanizaciji. Čim več je namreč novih podjetij, tem več Nemcev se k nam priseljuje. In ti Nemci, kaki so! Komaj pridejo k nam, že hočejo gospodariti, domačin pa jim bodi suženj. Pod vplivom teh razmer so se vršile današnje volitve.

V tretjem razredu ste imeli obe stranki tri skupne kandidate, nasproti sta si stala le Globočnik in Rozman, ki sta dobila vsak po 62 glasov. Žreb je odločil za Globočnika kandidata domačinov.

V drugem razredu je dobila stranka domačinov tri odbornike, nasprotna stranka je prodrla z enim, pa še ta ni popolnoma njihov. V prvem razredu so vsi odborniki in oba namestnika nemškega mišljenja. Heil!

Dovoljeno nam bodi k volitvam pripomniti še sledeče.

1. Volitve so se vdeležili vsi nemški uradniki, slovenski uradniki so pa ostali doma. Mi upoštevamo njihovo težavno stališče, in smo tudi prepričani, da so dobri Slovenci. Le tega ne moremo razumeti, da se smejo nemški uradniki vselej udeleževati volitve, če pa se je udeležje slovenski uradniki, gorje jim. Smo li še v Avstriji, ali je morda že sozidan nemški most od Baltiškega do Jadranskega morja?

2. Z Nemci je deloval pri volitvah tudi dosedanji župan g. Karol Mally. Volil je z njimi ne iz gospodarskih ozirrov, ampak radi nemštva. S tem je v očeh Tržičanov mnogo zgubil na svojem ugledu. Ko je on nekaj kot mali deček tekal po ulicah tržiških, se je pogovarjal s svojimi vrstniki v lepem slovenskem jeziku. Da jezik njegove mladosti je bil slovenski, in sedaj hoče biti prvak mej našimi Nemci. O ko bi gospod Mally hotel biti to, kar je v resnici in kar so njegovi vrstniki, ko bi spolnoval svoje verske dolžnosti, kakor jih je spolnoval nekaj, in ko bi od svojih obilnih tisočakov hotel tudi kaj privoščiti revežem in dobrim namenom, na rokah bi ga Tržičani nosili, vsi bi ga spoštovali in ljubili. Toda — idimo dalje.

3. Izvoljen je nov odbor. Novi odbor bodi odbor resnega dela v blagor našega trga. Noben odbornik naj ne išče v odboru svojih koristi, ampak naj se trudi le za to, kar bo koristno celemu trgu. Svetovali bi, da si večina odborova ustanovi svoj klub, ki naj se snide pred vsako sejo in se posvetuje o tem, o čemur se bo sklepalo v seji. Tako bi se izognili marsikakim neljubim prizorom v sejah in bi veliko dosegli.

K sklepu še nekaj za predpust. V prvem razredu je neki volilec volil samega sebe tako le: »Meine Wenigkeit«. Temu je ugovarjal eden izmed treh slovenskih volilcev, in komisija je sprejela ugovor, ker volilca »Meine Wenigkeit« ni bilo zapisanega v volitvenem zapisniku.

To je kratko, a objektivno poročilo o naših volitvah. Če sem s tem poročilom komu storil kako krivico, oziroma nehote povedal kako neresnico, sem pripravljen vsak trenotek popraviti svoje poročilo.

N—h.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 29. januarja.

Slovesno vmeščeni so bili včeraj po veliki maši v stolnici novi gg. kanoniki Sajovic, dr. Lampe in dr. Karlin. Obred je izvršil presvetli knezoškof.

Slovensko gledališče. Jutri, v torek, dne 30. t. m. poje se drugikrat na slovenskem odru prekrasna Wagnerjeva romantična opera »Večni mornar«, katera je pri sobotni premijeri v glasbenem, pevskem in za naše razmere tudi v uprizoritvenem oziru dosegla sijajen in velečasten uspeh.

Občni zbor slov. katol. delavskega društva se je vršil včeraj popoldne v društvenih prostorih v »Kat. domu« ob obilni udeležbi. Radi pomanjkanja prostora smo obširneje poročilo morali odložiti za prih.

Preprečeni dvoboj. Gospod Konrad Vodusek nam je izročil naslednji popravek: Na podlagi § 19. tiskovnega zakona sprejmite, prosim, v današnje številko svojega lista sledeči popravek, nanašajoč se na v »Slovenca« št. 21 izišlo dnevno novico pod naslovom: »Preprečeni dvoboj«. Ni res, da je bil povod dvoboju neki ples v Narodnem domu, h kateremu je bilo povabljenih samo okolu 50 rodbin iz takozvanih boljših krogov. — Ni res, da so tam nekateri frakarji tako elegantno nastopili, da se niso dosti zgrazali, ko je Konrad Vodusek baje prevrnil neko gospodično, ne da bi jo poskusil pobrati. — Ni res, da je brat dotične gospodične (menda g. Svetek) kontrahirala gospoda Voduska, ki se pa na to zahtevo ni oziral. — V Ljubljani, 28. januarja 1900. — Konrad Vodusek. — Opomba uredništva: Veseli nas, da ima gospod iurist Vodusek tako dobro znanje zakona, da se mu zdi popolnoma pravilno v imenu »frakarjeva«, ne da bi nam bil pokazal njih pooblastilo, pošiljati popravke. Mi ga priobčujemo občinstvu v zabavo, ob enem pa tudi pojasnilo našega poročevalca, ki se glasi: Meseca januarja vršil se je v dvorani Narodnega doma ples. Gdč. S. je šetala. Gosp. V. je plesal z gdč. P. in se pri tej priliki tako elegantno vrtil, da je gdč. S. podrl in potem kot pravi kavalir plesal naprej in pustil gdč. S. na tleh, ne da bi ji takoj priskočil na pomoč in jo takoj prosil oproščenja. Kmalu potem je g. S. poklical gosp. V. iz dvorane, kjer sta imela precej buren nastop, pri katerem je bil g. Vodusek postavljen na odgovor. To smatralo je občinstvo za povod h kontrahaži. To se je tudi po Ljubljani govorilo in se še danes govori, da sta srečala takoj drugega dne brata S. g. V. in da ju je slednji vprašal, kam gresta, in ko sta mu ta dva odgovorila, da gresta sekundantov iskat in sicer radi dogodka pri plesu, da je na to g. K. V. prosil oproščenja. Zatrjuje se nam tudi iz popolnoma zanesljivega vira, da so odlične osebe na ves glas govorile okolu, da je g. V. »kneifal«, da je g. V. o tem zvedel, še predno je dr. Hribarja pozval na dvoboj, a onih gospodov g. K. V. ni pozval na dvoboj. Še le ko je g. Vodusek tudi čul, da njegov, sicer frakarski, ali malo kavalirski nastop, kritikuje g. dr. Hribar, kateri nikdar vojak ni bil, zrastle mu je pogum, pozvati poslednjega na dvoboj. Ko je pa uvidel, da se dr. Hribar njegovega heroičnega nastopa ni prestrašil, pustil se je dan po pozivu — aktivirati. Aktiviranje g. V. ima le te posledice, da se njemu ne more ničesar zgoditi radi dvoboja, mej tem ko mora biti dr. Hribar radi hudodelstva dvoboja obsojen, če je zmagovalec ali ne, ako se v dvoboj spusti. V petek bi se bil moral vršiti dvoboj, a v četrtek so že na okrajnem sodišču, pri katerem sodišču služi g. Vodusek, vedeli o nameravanem dvoboju. Nekateri gospodje pri sodišču trdijo, da je g. Vodusek to ondi pravil. — Dasi se uredništvo »Slovenca« po besedah, katere je v zadnjem »Narodu« gotovo inspiriral g. V., tako malo spozna na reševanje častne alere, kakor zajc na boben, vendar meni, da tudi g. Konrad Vodusek pri reševanju svoje zadeve ni pokazal posebnih »talentov«.

Sklep. I. tečaja na državnih šolah bo 10. februarja.

Odlični ruski gost v Ljubljani.

Te dni se je mudila v Ljubljani odlična ruska rodoljubka gospa Dourdina. »Ruskij kružok« je njej na čast priredil v soboto večer v »Narodnem Domu« časten večer. Mej gospodo je prišel pozdravit rusko gostinjo tudi zastopnik organizovanega slovenskega delavstva. G. dr. Jenko je gostinji nazdravil v ruščini, na kar je krasno peval kvartet »Ilirijak«, člani slovenskega »gledališča« in »Glasbene Matice« pa so skrbeli za nadalnji umetniški užitek.

Penzijski fond za trgovce in obrtnike. Včeraj popoldne vršil se je v Hafnerjevi pivovarni shod trgovcev in obrtnikov. Udeležba ni bila taka, kakor bi bilo želeli. Gospod mestni odbornik Kozak je pozdravil v imenu sklicateljev zborovalce in obžaloval, da se državni niti deželni poslanci niso odzvali povabilu. Britko se je pritožil o delu zastopnika ljubljanskega mesta g. Kušarja. Mož bil je nedavno izvoljen v deželni zbor, postal je predsednik

je izključno za trgovca in obrtnika, — vendar se ne briga popolnoma nič. Edino drž. poslanec gosp. Povše se je vabilu pismeno odzval. Pismo poslančevega se je prebralo. G. Stricel, »Feuerwehrhauptmann«, je zagovarjal ljubljanskega župana, češ, da nima časa, g. Prosenc je govoril o enketi, katera se je vršila, predlagana od deželne zastopstva. Sklenilo se je, da naj se osnuje deželna zavarovalnica. Izvoli naj se odbor, kateri naj se potruži, da se stvar razširi. Omogoči naj se, da bodo lahko tudi obrtniki pristopali. Predlagalo se je v enketi, naj se združi Kranjska z Nižjo Avstrijo. Tam že imajo podobno zavarovalnico, vendar ker se tam lahko vse zavaruje: proti požaru, živino itd., bila sta on »Prosenc in župan Hribar« kot — strokovnjaka proti. G. Kunc govoril je v obližini mojstevskih blagajnah. O tem vprašanju zborovalo se je že pred 10 leti. Konečno misli, da iz te moke ne bo veliko kruha, kakor navadno; gospod Turk se je pritoževal, da se obrtnika samo takrat vidi, kadar so — volitve, g. Tosti, mestni odbornik, jezil se je nad organizacijo obrtnikov. Niti načelnike raznih zadrug se ne spravi skupaj. Tudi tajnika trgovinske in obrtne zbornice g. Murnika ni blizo. Ta mož obljudi vse, ne stori nič. Razne stvari ima že po dve in štiri leta, a še niso rešene. Treba se je krepko postaviti. Murniku nobene stvari v roko, ker ne zagleda potem več belega dne! G. Šturm je govoril o konkurenci in bedi obrtnikov, gosp. Klein, mestni odbornik, je mislil, da je v prvi vrsti poklicana trgovinska in obrtna zbornica, da reši vprašanje o penzijskem fondu za obrtnike (klici: saj ta nič ne stori!) g. Klein je dejal nato, da bode že on kot podpredsednik podrezal in rešil stvar. Navzoči so se nekoliko posmejali, ker je splošno znano, kako delaven je g. Klein. G. Kregar je konstatiral, da v enketi niso bili gospodje za združenje z Nižjo Avstrijo, koder že obstoji taka zavarovalnica. Gospodje so zastopniki zasebnih zavarovalnic, zato niso glasovali za, ker so osebno zainteresirani. Govoril je splošno o zavarovanju. G. Prosenc se je nato grozno jezil, opozarjal predsednika, da Kregar ne govori k stvari. Predsednik je ustavil govornika, češ, danes je samo shod, da se izvoli odbor, ki naj se potruži do deželne odbora, da se projektovana zavarovalnica raztegne in osnuje tako, da je obrtnikom pristop mogoč. — Navzoči povprašali so se pa, zakaj da se ne pusti svobodo govora in zakaj je Prosenc govori tako spekel. V odbor so bili izvoljeni gg.: Kunc, Golob, Tosti, Kregar, Klein, Kozak, Prosenc, Turk in Stricel. Govorilo se je še veliko, posebno se je videlo, kako je g. tajnik trgovinske in obrtne zbornice Murnik delaven in kako je njegova delavnost prirastla k srcu posebno obrtnikom, ki so načelniki raznih zadrug. Prav značilno je, da ta delavnost Murnikova ni povsede že gospodom, ki sede v občinskem svetu.

Vojaški nabori za mesto Ljubljana se od sedaj nadalje vrše v »Mestnem domu«.

K občinskim volitvam v Trzinu se nam poroča od druge strani, da volitve niso čisto tako izpadle, kakor so si Nemci želeli. V tretjem razredu je zmagala slovenska stranka popolnoma; njeni kandidatje gg. Staž Pollak, A. Globotschnigg, A. Jeglič in C. Ruech so dobili po 62—121 glasov, nekaj glasov se je bilo razcepilo. V drugem razredu, ki ima 8 volilcev, je samo g. Vilko Pollak dobil vseh 8 glasov, dočim so ostali trije slovenski in trije nemški kandidatje imeli vsak po 4 glasove, vsled česar je bila potrebna ožja volitev, pri kateri sta bila izžrebana dva naša kandidata gg. Ludovik Pollak in Belhar in en Nemec. G. Belharju smo krivico storili, ko smo ga po napačnem poročilu prištevali med naše nasprotnike; to krivico radi s tem popravimo. V prvem razredu pa je zmagala nemškonacionalna lista, kakor smo že poročali. Konečni uspeh je ta, da ima slovenska stranka 7 občinskih odbornikov, Nemci pa 5. Slednjim je prišteti še tri virilne glasove, tako da bo občinski odbor končno sestajal iz 7 Slovencev in 8 Nemcev. Vendar pa ima stranka domačinov večino. Da ni slovenska stvar popolnoma tudi v I. razredu zmagala, tega je kriva tržiška posvetna inteligenca, ki

narodna duhovščina se ni bala v dejanju pokazati svoje narodnosti, dočim so se vsi ostali slovenski volilci I. razreda poskrili. Klaverna »narodna inteligenca« to, ki narodu služi samo v pohujšanje! Imena tistih, ki so tako sramotno izdali našo narodno stvar, si bomo zapomnili; čez sedem let vse prav pride! — Zvečer po volitvah je bilo pri »Žvirčevem Matevžu« — ki je tudi to pot zapustil zastavo, za katero se je še pred tremi leti tako ognjevitno boril — veliko hajlanje. Peli so opetovano seveda tudi »Die Wacht am Rheine«, vendar pa ni bilo pravega animo, ker se je bil zadnje dni najboljše pevec, dr. Lukan, nekaj — prehladil. Kakor čujemo, se bodo tržiški Slovenci Lončarjeve gostilne odslej ogibali, ker je nje gospodar v drugem razredu s svojim glasom odločeval za Nemce, in se mislijo preseliti k Globočniku. Tako je prav!

V deželni šolski svet za Goriško in Gradiško so imenovani gg. prošt And. Jordan, kanonik dr. Fr. Sedej, realni ravnatelj dr. Schreiber in gimn. ravnatelj dr. Gross.

Prenaredba volilnega reda za celovski mestni zbor. Iz Celovca dné 27. jan. Mestni odbornik Dietrich je v zadnji seji našega mestnega zbora predlagal, naj se volilni red za celovsko mesto prenaredi. Ustanovi se naj mestni svet (Stadtrath), odborniki naj se volijo za 6 let in vsako drugo leto naj se en volilni razred povsem obnovi. — O kakem razširjenju volilne pravice se gospodi menda niti sanja ne! Na to nacijsko-napredno gospoda niti ne misli, pač pa sklepa, kako bi še dalje časa ohranila mehke mestne sedeže.

„Bismarckring“ — pa celovski mestni zbor. Iz Celovca, dné 27. jan.: V zadnji seji mestnega zbora je naš podžupan dr. Metcic zopet enkrat jahal velikomestnega konja. Vprašal je župana, kdaj se bo izvel znani sklep o »Bismarckringu«, t. j. kdaj bodo tam nabili nove tablice. »Cesarjev obisk je že davno minul (!), ta tudi mnogo nad njo izpolnil (!), zato ni vzroka, stvar še dalje zavleči in mestni zbor smešiti v oči prebivalstva«. — Tasamoizpoved g. podžupana je prav zanimiva. Kaže, da so svoj čas s sklepom čakali le, dokler ne odide cesar in da se našim gg. meščanom toliko nad njo izpolnilo. Res, nadejali so se raznih križcev in naslovov, a — vse je izostalo! Niti enega odlikovanja ni bilo in zato sedaj točijo bridke solze! — Župan Neuner je na ono vprašanje odgovoril, da je magistrat prosil za potrdilo od strani vlade (!), a da od tam še ni bilo rešitve; on bo zahteval, naj se stvar hitro reši. Klici: Vlada naj vlogo vrne nerušeno. — To je torej najnovejši čin naših mestnih očetov, ki znova kaže njihovo avstrijsko domoljubje, ki je pri njih živo le tedaj, ko pričakujejo — križcev in naslovov!

Odločen korak za koroško nemštvo je storil, kakor z velikim veseljem poročajo Wolfova trobila, občinski zastop v Porečah. Zahteval je, da se morajo v uradnih izkazih zaznamovati kot nemški kraj in ne, kakor je sedaj zaznamovano, da je ondi slovensko prebivalstvo v večini. No, s takimi »sklepi« se Slovencev ne bo spravilo iz Koroške.

Šentpeterska fara v nevarnosti. V soboto po noči je bil velik kraval na šentpeterski cesti. Nekdo je hotel pomoriti vse šentpeterčane. Hodil je gori in doli po cesti in kričal, da bo vse poklal. Mnogo šentpeterčanov se je zbudilo iz sladkega spanja. Vsi pozivi, naj bo mož tiho, ker do jutra ne more poklati vse fare, so bile zaman. Še-le policija je naredila konec izgreda. Sedaj bode mož »umorjen« pri sodišču.

Pravico javnosti je dobil šesti razred ptujske gimnazije.

Cigan Simon Held bi na vsak način rad ušel prisojeni mu kazni. Ker je kasijsko sodišče zavrnilo njegovo ničnostno pritožbo, je 26. t. m. nakrat obolel. »Vdrla se mu je kri.« Zdravnik je sicer zasledil kri, a ker mu je kmalu odleglo, se slutiti, da je cigan Held bolezen fingiral.

Pomlađ v zimi. Iz Poljan nad Škofjo Loko smo prejeli od prijaznih rok dopislan šopek z besedami: Da v Poljanah res ni mrz — Evo vam, duhteč dokaz — Marje-

Smrt v Ljubljani je našla v soboto popoldne ob 5. uri žena mesarja Karola Štruklja Alojzija Štrukelj v Vodmatu. Prala je na Ljubljani, kjer jo je prišla božjast. Ker je ni bilo dolgo časa domov, šel jo je mož iskat ter jo našel ležečo na ustih v Ljubljani. Zapustila je 2 otročiča.

Razmere na Reki. Radi zadnjih demonstracij proti Madjarom je drž. pravdnštvo obtožilo 13 oseb.

Nadškof dalmatinski. Na Sušaku izhajajoči »Novi List« poroča, kakor pravi, iz zanesljivega vira, da bode dalmatinskim metropolitom imenovan poreški škof dr. Flapp. Nam se zdi ta vest malo verjetna.

Našli so pred nekaj dnevi v Vodicah posestnikovo hči Marijo Novak iz cerkljanske občine, ki so jo pogrešali že od septembra l. l.

Nesreče. Ubil se je Fr. Murnik iz Kobarida. Dobili so ga na senožeti mrtvega. Pravijo, da je zdrčal po senožeti in se ubil. Zadevo bo pojasnila sodna preiskava. — V Ameriki je v Lendville ubilo rudokopa Slovenca Jožefa Berkopeca iz vasi Vrhe pri Novem mestu V stari svoji domovini zapuščena ženo in otroke.

Nezgod v gozdu Dne 24. t. m. zadele so veje padajoče bukve, katero sta dva delavca posekala, Jakoba Slaneta iz Kozariš, starotrške župnije, drvarja v gozdu šneperške graščine, s toliko silo na glavo, da je še isti dan umrl. Nesrečnež je zapustil mlado ženo in dvoje nepreskrbljenih otrok.

Za gradnjo vojaške bolnice v Ljubljani je vstavljen v letošnji proračun svota 63.415 gld. 93¹/₂ kr.

Vročekrvi socijalni demokrat. Sinoči je soc. demokrat Zadnik bil po Trnovem silno razburjen. Radi izgreda bode zopet gledal stare znanca na sodišču. Frančiška Zorec je očitala Zadniku tatvino. Zadniku je radi tega zavrela rudeča kri ter je Franco pretepal z metlo ter jo ranil na levi roki. Potem je zgrabil sekuro in razburjen letal ž njo po stanovanju strank v meščanski vojašnici. Razburjenost Zadnikova je bila tem hujša, ker je v soboto stopil v delo pri Schumiju.

Regulacija častniških plač po načrtu, kakor smo svojedobno že omenili, je že dognana stvar. Mej odobrenimi sklepi delegacij se nahaja namreč tudi ta postavka, o kateri se je pa do sedaj trdovratno molčalo.

Nove pisemske zavitke, ki bodo jamčili za varnost pisemske tajnosti, je izumil poštni oficijal J. Lehmann.

Ura izginila je sinoči v Poljšakovi gostilni N. Cegljarju. Debelo je gledal, a ure ni več videl. Nekdo mu je ukradel uro in verižico.

Ubegla umobolna. Marijanci Kržišnik iz Trate se je omračil duh. Porabila je ugodno priliko in pobegnila od doma. Stara je 37 let.

Kako se mestna »štala« popravi brez mestnih stroškov. Vse zabavljanje »klerikalcev« proti vzornemu gospodarstvu na mestnem magistratu se je predvčerajšnjim razpršilo v nič. Odkrila se je grozovita modrost mestnih očetov, pred katero mora kapitulirati vsa opozicija. Imela je občina ljubljanska na Radeckega cesti raztrgan hlev. V najem ga je vzel g. Avgust Erzin, ga popravil in izdal za popravo znatno svoto ter najemščino že naprej plačal do 20. februarija. In ko je bil popravljen hlev, vzbudila se je želja po hlevu Bolčevemu Pepetu. Erzinu se je dalo na znanje, da mu je »štala« odpovedana, vsaj je popravljena brez mestnih denarcev. Tako se je postavil Bolčev Pepe, da dokaže svojo nesebičnost napram občinski upravi, ko se mu je očitalo, da napravlja proti njej kartele. Ko bi ga drž. pravdnštvo prijelo radi kartela, bi lahko pokazal mu nesebično svoje delo, kako se mestna »štala« popravi brez mestnih stroškov.

Telefonska in brzozjavna poročila.

Gorica, 29. jan. Pri današnji dopolnilni volitvi za državni zbor ni prodril noben kandidat. Prišlo je do ožje volitve mej Coroninijem in Staničem, pri kateri odloči stranka »Primorskega lista«. Dobili so: Stanič 126, Coronini 114, Tonklipa 34

Dunaj, 29. jan. (C. B.) Poslanec baron Schwegel je bil danes pri cesarju v avdijenci.

Dunaj, 29. jan. Zastopniki onih premogovnikov, kjer delavci štrajkajo, imajo danes posvet pri Körberju. Poklicani so Deym, Gutman in drugi.

Praga, 29. jan. Izvrševalni odbor mladočeskega kluba predlaga poslancem, da se vdeležo spravnih posvetovanj, ter izraža mnenje, da se mora jezikovni zakon rešiti tudi za Šlezijo in druge dežele.

Praga, 29. jan. Za volitev župana se je dognal kompromis. Najprej bo soglasno izvoljen dr. Srb, ki volitev odkloni, nato bo soglasno izvoljen doktor Podlipny.

Nantes, 29. jan. General Mercier je bil s 703 glasovi izvoljen senatorjem. Nasprotnik Riom je dobil le 287 glasov.

Berolin, 29. jan. Rusi so na mejo Afganistana poslali zopet 4500 vojakov. V Kušku vlada bojni stan.

Vojska v Južni Afriki.

Podrobnih poročil o porazu generala Warrena angleški vojni urad ne mara poslati v svet, marveč se izgovarja, da ni došlo vojnemu ministerstvu še nikako pojasnilo in da vest iz Bruselja o Warrenovih izgubah še ni potrjena. Nasprotno pa mora ravno ta urad objavljati Bullerjevo brzozjavko, v kateri se poroča, da se je Warren s svojo armado umaknil nazaj čez Tugelo in se združil z Bullerjevo armado. S tem je brez priznanja Bullerjevega potrjena prvotna vest o begu angleške armade po bitki pri Spionkopu. Da se beg ni izvršil v najlepšem redu in brez zdanih izgub, tega niti v Londonu nihče ne verjame.

General Buller je sedaj tam kjer je bil po porazu pri Colensu, in prav pravi dunajski »Vaterland« v svojem poročilu, da je položaj angleške armade do skrajnosti obupen.

Kaj se sedaj zgodi, seveda ni še gotovo, sodi se pa v obče, da bo Buller še enkrat zbral vso armado pri Chieveleyu ter poskusil prodreti naravnost proti severu. Da se mu to ne posreči, poskrbeli bodo burski vojskovodje, ki bodo istotako koncentrirali armado ob Tugeli blizu Colensa. Mogoče je pa tudi, da Angleži poskusijo svojo srečo še enkrat pri Colesbergu.

Berolin, 29. januv. Poslanik dr. Leyds izjavlja, da so imeli Buri do srede decembra 212 ubitih, 678 ranjenih in 200 ujetnikov. Poslanik meni, da bo vojska še dolgo trajala, ker Transvalci ne bodo prosili miru, a ga tudi ne vsprejeli na podlagi statusa quo ante bellum.

Bruselj, 29. januv. Poročila po kabeljnu iz Pretorije javljajo: General Lyttleton je izgubil 800 mrtvih in ranjenih, vsa izguba z Warrenovim porazom pa znaša 3000 mrtvih in ranjenih in poleg tega skoraj vso artilerijo. Buri so Angleže prijeli od dveh strani ter tako zajeli artilerijo.

London, 29. jan. »Times« pišejo, da je generalu Robertsu prepuščeno odločiti, ali je še pametno in sploh mogoče kaj storiti za oprostitev obleganega Ladysmitha, ker se je v nadaljevanju teh poskusov bati najhujše katastrofe za angleško armado. »Times« nadalje svetujejo, da naj se nemudoma dpošlje še 50.000 vojakov na bojišče, ter naj se skliče milica in prostovoljci, jednako naj se postavi za vsak slučaj v bojni stan vse brodogovje.

London, 29. jan. Včerajšnji jutranji listi objavljajo iz Laurence-Marqueza brzozjavko iz Colensa 24. t. m.: Burski oddelek pod poveljstvom Luke Mayerja je napal in obkolil večjo angleško četo pod Bethune-ovim vodstvom. Angleži so izgubili 20 ubitih in ranjenih in 15 ujetnikov.

London, 29. jan. Buller brzozjavlja iz Spearmanscampa 27. t. m.: Ker so Warrenove čete morale ostaviti Spionkop, smatral sem drug napad brez koristi, kajti bursko desno krilo je premočno, da bi si mogel priboriti pot. Sklenil sem zato, da se umaknejo

traj ob osmih je general Warren koncentriral svoje čete južno od Tugele, ne da bi bil zgubil kakega moža (!).

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prev. I. B.—č.

(Dalje).

Oče gvardijan je obiskal brata umorjenčevega z neprisiljeno ponižnostjo ter mu je zagotovil tisočkrat svoje spoštovanje do presvetle hiše in svojo željo, ustreči mu v vseh mogočih stvareh, in mu je povedal, kako se kesa Lodovico in kakšni so njegovi sklepi. Objednem mu je namignil, da je s tem lahko zadovoljen, ter mu še bolj uljudno in krotko razložil, da mora tako biti, naj to njemu ugaja ali ne. Brat umorjenčev se raztogoti, toda kapucinec počaka, da se pomiri, zatrjujoč mu sem ter tja: „Vaša jeja je upravičena.“ Brat dá umeti, da si bode njegova rodovina vsekako znala poiskati zadoščenja, na kar je kapucinec molčal, naj je že mislil karkoli. Naposled je oni zahteval in stavil pogoj, naj ubijalec njegovega brata takoj zapusti mesto. Gvardijan je uže sam mislil na to in je takoj pritrdil; oni pa je lahko mislil, ako je hotel, da se mu je gvardijan s tem podvrgel. In tako je bilo vse pri kraju. Zadovoljna je bila rodovina, ker se je rešila častno iz zagate. Zadovoljni so bili menihi, ker so rešili jednega človeka in ž njim svoje predpravice, ne da bi si nakopali kakega sovražnika. Zadovoljni so bili kavalirji, ker se je ta kočljiva stvar tako srečno končala. Zadovoljno je bilo ljudstvo, ker se je rešil iz zadrege njegov ljubljene in ker je objednem lahko občudovalo njegovo spreobrnjenje; najbolj pa je bil sredi svojih bolečin zadovoljen Lodovico, kateri je pričel spokorno in bogoslužno življenje, da bi ž njim, ker je uže ni mogel povse popraviti, vsaj zadostil za pregreho in si umiril neznosno očitane vesti. Užaljen je bil nekoliko, ker bi se njegov korak lahko pripisoval strahu; potolažila pa ga je misel, da je tudi ta nepravična sodba za-nj kazni in pomoček za zadoščenje. Oblekel je redovno haljo star trideset let. Ker je po stari navadi moral opustiti svoje ime in si nadeti novo, privzel si je ime, ki naj bi ga vedno spominjalo na pregreho, radi katere se je moral pokoriti: nazval se je fra Cristoforo.

Jedva je bil preoblečen, pové mu gvardijan, da bode šel v noviciját v * * *, kraj, oddaljen šestdeset milj, in da bode odrinil takoj drugi dan. Novinec se globoko prikloni in poprosi ene milosti. „Dovolite mi oče“, reče, „da vsaj nekoliko popravim sramoto rodovine, katere kri sem prelil, katero sem neizrekljivo razžalil, predno odrinem iz tega mesta! Pokazal bi rad, kako mi je žal, da ne morem povrniti škode; prosil bi rad odpuščanja brata umorjenčevega ter bi rad zatl v njem tlečo mržnjo, ako Bog blagoslovi moj namen.“ Gvardijan je odobral ta korak sam na sebi in pa tudi zato, ker bi se tako dotična rodovina zopet čim dalje bolj sprijaznila s samostanom. Gre torej naravnost k onemu gospodu, umorjenčevemu bratu ter mu razloži Cristoforovo prošnjo.

Pri tem nepričakovanem predlogu osupne le-ta nekoliko, objednem pa se oživi v njem tudi gnev. Vendar mu stvar ni bila nevšečna. Premišluje nekoliko, potem pa reče: „Naj pride jutri!“ ter določi uro. Gvardijan se vrne ter sporoči novincu, česar je ta željno pričakoval.

Čim bolj svečano in hrupno bode to zadoščenje, mislil je takoj oni plemenitnik, tem bolj se povzdigne moja veljava pri sorodnikih in pri ljudstvu. To bode (da se izrazimo z moderno eleganco) lep list v povestnici rodovine. Takoj obvesti vse sorodnike, naj se drugi dan opoldne snidejo pri njem, kjer dobé skupno zadoščenje. Opoldne je vse mrgolelo v palači gospode vsake starosti in obeh spolov: Gnetli so se in vrveli veliki plašči, visoka peresa, viseče durindane (meči); zibali so se po zraku skrobljeni in nagubani kodri; po tleh so se vlekli dolgorepe nališpane obleke. V prednjih sobah, na dvorišču in na cesti je gomazelo slug, strežajev, hlapcev in radovednežev. Brat Cristoforo je videl te priprave ter uganil njih vzrok. Začutil je v sebi neki nemir, toda takoj si je mislil: „Prav tako; umoril sem ga javno, pred očmi tolikih njegovih sovražnikov; ono je bilo pohujšanje, to bode zadoščenje.“ S povešenimi očmi, spremljan od jednega patra prestopi prag vrat, koraka čez dvorišče, sredi množice, ki ni ravno premalo radovedno zijala va-nj, ter stopa po stopnicah. Sredi odlične množice, ki se postavi v dve vrsti, ko gre on mimo zasledovan od sto očíj, dospé do hišnega gospodarja, ki je ravno stal sredi dvorane obdan od najbližjih sorodnikov, s povešenimi očmi, toda glavo po konci; z levico je držal zaročaj meča, z desnico pa vlekel plaščev ovrtnik na prsi.

Časih se na licih in v kretanji našem tako neposredno izražajo naša notranja čutila, da ima tudi cela množica gledalcev eno in isto sodbo o našem mišljenju. Z obraza in kretanja fra Cristofora so mogli vsi navzoči posneti, da se ni pomenišil in tako zelo ponižal zgolj iz človeškega strahu, in radi tega se je vsakdo uže v srcu spravil ž njim. Ko zagleda razžaljenca, pospeši korak, poklekne mu k nogam, prekriža roke na prsih ter povesi svojo obrto glavo, rekoč: „Jaz sem morilec vašega brata. Bog vé, kako rad bi vam ga dal nazaj, čeprav z žrtvo lastne krvi! Toda, ker mi ne preostaje drugega, nego neuspešni in prepozni izgovori, zato vas prosim, da za voljo Boga sprejmete to.“ Vse oči so bile nepremično obrnjene na novica in na gospoda, s katerim je govoril; vsakdo je natezal ušesa. Ko obmolkne fra Cristoforo, začuje se po vsej dvorani mrmranje kot izraz pomilovanja in spoštovanja. Gospoda, ki je stal tu s prisiljeno ponižnostjo in zatrtim srdom, so te besede zmedle. Pripogne se k klečečemu ter mu dá strastno: „Vzdignite se, ... razžaljenje, ... hudobija, res ... toda vaša obleka ... ne samo to, ampak tudi radi vas ... dvignite se, pater ... Moj brat ... ne smem tega tajiti ... bil je mož plemenit ... nekoliko vihrav ... preveč živahen. Toda vse se zgodi po božji volji. Ne govorimo več o tem ... Toda pater, vi ne smete več klečati.“ Prime ga za roko ter ga dvigne. Brat Cristoforo reče stoječ, toda s povešeno glavo: „Jaz smem tedaj upati, da

ste mi odpustili! In ako mi vi niste, kdo naj mi odpusti? O, da bi mogel iz vaših ust slišati besedo: odpuščam!“

„Odpuščanje? Saj ga ne potrebujete več. Vendar ker želite: odpuščam vam gotovo, gotovo iz srca, in vsi ...“

(Dalje prih.)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
27	9. zveč.	725,6	3,4	sl. jz.ah.	oblačno	
28	7. zjut.	719,6	1,0	sl. svzh.	oblačno	2,3
	2. popol.	715,6	1,3	sr. svzh.		
28	9. zveč.	715,0	1,0	sr. svzh.	oblačno	
29	7. zjut.	717,3	0,0	sr. vzh.	oblačno	7,0
	2. popol.	716,9	0,2	sr. svzh.	jasno	

Srednja temperatura sobote 2,1°, normale: —2,0°. Srednja temperatura nedelje 1,1°, normale: —1,0°.

Jako poceni in pod ugodnimi pogoji

prodam

velik muzikalni avtomat „Polyfon“ z notami

primeren za restavracije, gostilničarje, sploh imejitelje javnih lokalov.

Ker je avtomat izmed največjih, svira godba precizno, krasno in tako močno, da je uporaben tudi za godbo pri plesu.

Radi primanjkujočega shrambenega prostora prodam ga res po izredno nizki ceni. 74 10—1

Jos. Kolár,

trgovec s kolesi in šivalnimi stroji
v Ljubljani, Glavni trg.

Št. 2488.

Razglas.

68 3—2

Rešila postaja v „Mestnem domu“ izročila se je svojemu namenu. — Le-ta bode posredovala na zahtevanje pri vsaki nezgodi v mestnem okrožju, skrbela za prvo zdravniško pomoč in za prevoz ranjenecov v tukajšnje bolniške zavode, ali pa v njihova stanovanja, prevažala pa tudi na zahtevanje druge bolnike — izimši one, ki imajo nalezljive bolezni — v bolniške zavode ali pa iz njih.

V slučaju potrebe posluhuje naj se p. n. občinstvo telefona, kjer je poklicati št. 25 (mestna glavna policijska stražnica), ali pa naj po kakem drugem najkrajšem potu obvesti mestno stražnico v „Mestnem domu“.

Poleg rešilne postaje uredila se je v „Mestnem domu“ tudi **zdravniška ordinacijska soba**. Tu bodeta odslej gg. mestna zdravniška brezplačno ordinovata za uboge in sicer vsak dan — izimši nedelje in praznike — od 9. do 10. ure dopoldne in pa od 1. do 2. ure popoldne.

To se naznanja s pozivom, da se ubožci, ki imajo pravico do brezplačnega dobivanja zdravil in do brezplačne zdravniške pomoči, obračajo v slučaju potrebe semkaj ob gori navedenih urah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 20. januarja 1900.

LED

več vagonov, je oddati iz ledenic mengiške pivovarne.

Več je izvedeti v zalogi mengiške pive v Ljubljani, Metelkove ulice šte. 7.

73 2—1

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in 984 17 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Dunajska borza.

Glavnice v akcijah 20.000.000 K.

Reservni zaklad nad 7.500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plzinju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benesavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dné 29. januarja.

Skupni državni dolg v notah	99,65
Skupni državni dolg v srebru	99,45
Avstrijska zlata renta 4%	98,00
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98,65
Ogerska zlata renta 4%	98,60
Ogerska krona renta 4%, 200	94,80
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	131,75
Kreditne delnice, 160 gld.	234,35
London vista	242,10
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. veli.	118,10

20 mark	23,62
20 frankov (napoleonov)	19,21
Italijanski bankovci	89,75
C. kr. cekini	11,41

Dné 27. januarja

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	160 —
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159,15
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	200,25
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	97,70
Tisne srečke 4%, 100 gld.	141,50
Dunavske vravnave srečke 5%	258 —

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107,50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96,10
Priporitne obveznice državne železnice	87,90
južne železnice 3%	70,50
južne železnice 5%	100,53
dolenjskih železnice 4%	99,50
Kreditne srečke, 100 gld.	395,50
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	350 —
Avstrijskega rudnega križa srečke, 10 gld.	42,60
Ogerskega	5 —
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13,50
Rudolfove srečke, 10 gld.	59 —

Salmove srečke, 40 gld.	173 —
St. Genois srečke, 40 gld.	175 —
Waldsteinove srečke, 20 gld.	178 —
Ljubljanske srečke	50 —
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	124,00
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	288,20
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	77,50
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	25 —
Splošna avstrijska stavbinska družba	98 —
Montanska družba avstr. plan.	275 —
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	30,2 —
Papirnih rubljev 100	255,25

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zrupe pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjalnica delniška družba

„M E R C U R“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

nalozhenja glavnic.